

ДЕРЕВІНСЬКИЙ В. В.
ст. гр. ОЕЕМ-22

ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА НЕПЛАТОСПРОМОЖНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах економічної кризи сучасної економіки багато підприємств зменшують обсяги виробництва продукції, згортають свою діяльність, стають неплатоспроможними та банкрутують. Вони, як ніколи раніше, відчувають на собі вплив внутрішніх і зовнішніх ризикових факторів. Внаслідок значного впливу зовнішніх факторів на діяльність підприємства набуває актуальності процедура вчасного визначити кризового фінансового стану та виявлення резервів для відновлення платоспроможності таких підприємств.

Слід зазначити, що особливістю економічних порушень які призвели до неплатоспроможності підприємства є економічні інститути, а саме правила, форми, процедури, механізми економічної діяльності. Тому, з метою визначення достовірності всього спектру інформації, що ґрунтується на основі, спродукованих у ході господарської діяльності, документів або з метою дослідження окремих ситуаційних питань господарської діяльності, зазначені інститути потребують ретельного дослідження фахівцем, що володіє спеціальними знаннями і незалежним від самої діяльності підприємства. Саме економічна експертиза спрямована на вивчення господарської діяльності підприємства, процесів формування фінансових показників за проведеними операціями та правильності відображення їх в обліку [1, с.118].

І.В. Перезова зазначає, що «економічна експертиза здатна досліджувати сутність і поведінку, аналізувати, пояснювати, моделювати і прогнозувати об'єкти, визначати та формувати методи дослідження» [3, с. 99]. Таким чином проведення економічної експертизи неплатоспроможних підприємств передбачає виявлення причин його виникнення, оцінку наявності чи відсутності ознак фіктивного банкрутства або його приховування, прогнозування виходу з кризового стану [4, с. 33].

Оскільки платіжна неспроможність підприємства є ознакою його банкрутства [2] доцільно застосовувати наступний алгоритм дослідження фінансового стану, який фактично розпочинається з аналізу балансу підприємства (рис.1).

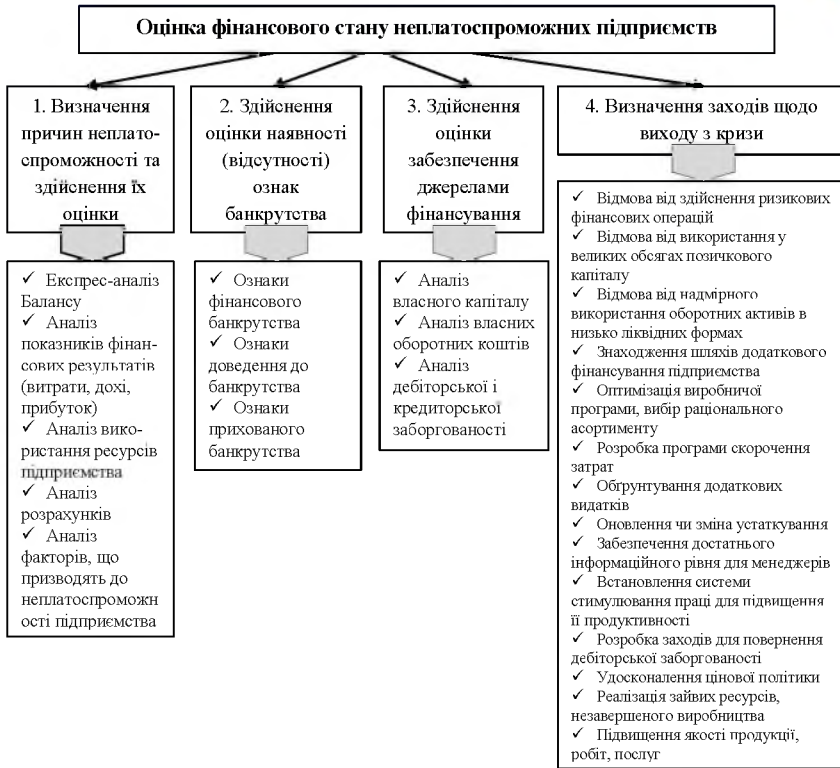

Рис. 1. Оцінка фінансового стану неплатоспроможних підприємств

Під час аналізу балансу неплатоспроможних підприємств основну увагу необхідно зосередити на наступних показниках: динаміка валюти балансу та його структури; джерела власних коштів на основі коефіцієнтів автономії, фінансової стабільності, фінансового левериджу; забезпеченості власними коштами; структура кредиторської заборгованості, активи підприємства; структура оборотних засобів на базі коефіцієнта оборотності, часу обороту, коефіцієнта оборотності запасів та середньої тривалості одного обороту запасів; власні обігові кошти і платоспроможність. Далі аналізуються групи коефіцієнтів, що характеризують майновий стан підприємства, ліквідність і платоспроможність, фінансову стійкість, ділову активність та рентабельність діяльності.

Отже, на основі результатів аналізу можна виділити головні

ознаки, які вважаються негативними та можуть свідчити про неплатоспроможність підприємства [5, с. 70]: зменшення валюти балансу в динаміці за негативними ознаками; зниження темпів приросту оборотних активів порівняно з темпами приросту необоротних; перевищення позикового капіталу підприємства над власним; перевищення темпів приросту кредиторської заборгованості над дебіторською; зменшення частки власних оборотних коштів; перевищення темпів приросту позикового капіталу над власним.

Якщо підприємство протягом кількох років має негативний баланс, то це, як правило, призводить до погіршення його фінансової стійкості та банкрутства. Для виявлення ознак фіктивного банкрутства розраховують коефіцієнт покриття та показник валової рентабельності продукції. При виявленні ознак доведення до банкрутства визначають, чи змінився рівень забезпечення зобов'язань перед кредиторами. Погіршення коефіцієнта забезпечення зобов'язань підприємства всіма його активами загалом і оборотними активами зокрема, свідчить про наявність ознак доведення підприємства до банкрутства. Водночас для виявлення ознак прихованого банкрутства доцільно визначити коефіцієнти абсолютної та загальної ліквідності.

Формування загального уявлення та загальних тенденцій розвитку підприємства необхідно проводити на основі оцінки змін його фінансового стану в динаміці. Перш за все потрібно оцінити співвідношення власного та позикового капіталу підприємства.

Таким чином узагальнена методика економічної експертизи неплатоспроможних підприємств, полягає у поетапному здійсненні наступних кроків:

- на першому етапі — оцінка причини неплатоспроможності підприємства;
- на другому етапі — оцінка наявності чи відсутності ознак фіктивного, прихованого банкрутства чи доведення до банкрутства;
- на третьому етапі — оцінка можливостей забезпечення неплатоспроможного підприємства джерелами фінансування;
- четвертий етап — розробка заходів щодо виходу підприємства з кризового стану.

Отже в умовах сьогодення за нестабільної соціально-економічної і політичної ситуації проведення економічної експертизи становить спосіб аналізу причинно-наслідкових зв'язків виникнення неплатоспроможності підприємства, виявлення її достовірності та прогнозування виходу.

Література:

1. Адамик О.В. Використання інструментів Data Mining для аналізу кошторису бюджетних установ // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит в управлінні економічними процесами світової і національної економіки: сучасний стан та перспективи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 11 грудн. 2015 р., (ПДАТУ, м. Кам'янець-Подільський). – Тернопіль: Крок, 2015. – 373 с. – С. 233-235

2. Адамик, О. В. Бази і сховища даних – інформаційний фундамент бухгалтерського обліку та аналізу // Економічні, управлінські, правові та інформаційно-технічні проблеми діяльності підприємств: колективна монографія/ за заг. ред. Л. М. Савчук, М. Фіц.– Дніпро: Герда, 2016.–528 с. ISBN 978-617-7097-58-6. – С. 330-341

3. Литвин З. Б. Економічна експертиза як функція попередження економічних злочинів / З. Б. Литвин // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2017. – Вип. 6(2). – С. 118–122.

4. Наказ "Про затвердження методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_451800-01.

5. Панасюк В.М., Черешнюк О.М., Лендюк Т.В. Аналіз ефективності інноваційної діяльності промислових підприємств із використанням економіко-математичного моделювання // Сучасні проблеми інформатики в управлінні, економіці, освіті та подоланні наслідків Чорнобильської катастрофи: [матеріали XV Міжнародного наукового семінару, Київ – оз. Світязь, 4–8 липня 2016 року] / за наук. ред. д.е.н., проф. М. М. Єрмошенка; Національна академія управління ; Міжнародна академія інформатики. – К.: Національна академія управління, 2016. – 324 с.

6. Перезовова І.В. Економічна експертиза як специфічна галузь знань / І. В. Перезовова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 3(8). – С. 97–105.

7. Письмаченко Л. М. Особливості аналізу фінансового стану неплатоспроможних підприємств / Л. М. Письмаченко, Н. М. Татаренко, В. В. Сперанська // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 7. – С. 32–36.

8. Саченко С., Голяш І. Аудит безпеки підприємства у сфері застосування інформаційних технологій // Наукове видання «Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу»

Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – 2012. – Випуск 1(22). – С. 90-95

9. Серединська В. М. Аналітичне обґрунтування стратегії розвитку підприємства / В. М. Серединська // Маркетингові технології підприємств в сучасному науково-технічному середовищі : матеріали регіональної науково-практичної Інтернет-конференції молодих вчених та студентів. – Тернопіль: Тернопільський національний технічний університет, 2014. – С. 70–71.

10. Lendyuk T., Sachenko S., Rippa S., Sapojnyk G. (2015) Fuzzy rules for tests complexity changing for individual learning path construction // 2015 IEEE 8th International Conference on Intelligent Data Acquisition and Advanced Computing Systems: Technology and Applications (IDAACS). – 2015.